

БЕКІТЕМІН

«Тайтөбе-ауылының жалпы
орта білім беретін мектебі» КММ

Алиева
2026ж.

КЕЛІСЕМІН

Директордың ғылыми-әдістемелік
жұмысы жөніндегі орынбасары

С.Б.Өміртаева
«28» 08 2026ж.

«Ұлттық құндылық» таңдау пәнінің күнтізбелік-тақырыптық жоспары 2026-2027 ОҚУ ЖЫЛЫ

Мұғалім:
Сыныбы:

Каепов Аuez Махамбетович
11 «Ә»

11-сыныптарға арналған «Ұлттық құндылық» факультатив (тандау) курсының бағдарламасы

ТҮСІНІК ХАТ

Бағдарламаның өзектілігі

«Ұлттық құндылық» факультатив курсының бағдарламасы жалпы орта білім беру деңгейінің 10–11-сынып оқушыларына арналған және білім алушылардың ұлттық сана-сезімін, тарихи жадын, азаматтық жауапкершілігін, отансүйгіштік қасиеттерін, рухани-адамгершілік мәдениетін қалыптастыруға бағытталған.

Қазіргі жаһандану, цифрландыру және акпараттық кеңістіктің қарқынды дамуы жағдайында жас ұрпақтың ұлттық болмысын сақтауы, туған халқының тарихын, ана тілін, әдебиетін, мәдениетін, салт-дәстүрі мен рухани мұрасын терең білуі ерекше маңызға ие. Әлемдік мәдени кеңістікке ашық бола отырып, өзінің ұлттық ерекшелігін, тарихи тамырын және мәдени кодын сақтай алатын тұлға қалыптастыру – қазіргі білім беру мен тәрбие жүйесінің маңызды міндеттерінің бірі.

Ұлттық құндылықтар – ұлттың тарихи тәжірибесін, дүниетанымын, өмір салтын, рухани мұрасын, адамгершілік қағидаларын ұрпақтан ұрпаққа жеткізетін маңызды рухани негіз. Оларға ана тілі, туған жер, Отан, отбасы, тарихи жады, салт-дәстүр, әдет-ғұрып, ұлттық мәдениет, өнер, әдебиет, үлкенге құрмет, кішіге ізет, ар-ұят, адалдық, жауапкершілік, бірлік, еңбекқорлық, білімге ұмтылу сияқты ұғымдар жатады.

Осыған байланысты курс мазмұны ұлттық мұраны тек танып-білуге емес, білім алушылардың оны қазіргі өмірмен байланыстыра түсінуіне, ұлттық құндылықтардың жеке тұлға, отбасы, қоғам және мемлекет дамуындағы маңызын талдауына, оларды күнделікті өмірінде басшылыққа алуына бағытталады.

Бағдарламаның нормативтік негізі

Бағдарлама Қазақстан Республикасының білім беру саласындағы қолданыстағы нормативтік-құқықтық құжаттары мен тәрбие жұмысының негізгі бағыттарын басшылыққа ала отырып әзірленді.

Курс мазмұнында жалпы орта білім берудің мемлекеттік жалпыға міндетті стандартының тұлғаның жан-жақты дамуына, функционалдық сауаттылығына, азаматтық ұстанымына және жалпыадамзаттық әрі ұлттық құндылықтарды меңгеруіне бағытталған талаптары ескеріледі.

Сонымен қатар бағдарлама «Адал азамат» біртұтас тәрбие бағдарламасында айқындалған негізгі құндылықтармен сабақтастырылған:

- тәуелсіздік және отаншылдық;
- бірлік және ынтымақ;
- әділдік және жауапкершілік;
- заң және тәртіп;
- еңбекқорлық және кәсіби біліктілік;
- жасампаздық және жаңашылдық.

Аталған құндылықтар курс мазмұнына кіріктіріліп, білім алушылардың ұлттық құндылықтарды тарихи-мәдени мұра ретінде ғана емес, қазіргі қоғамдағы жауапты азаматтың өмірлік ұстанымдары ретінде қабылдауына жағдай жасайды.

Курстың мақсаты

Білім алушылардың ұлттық сана-сезімін, тарихи жадын және рухани-адамгершілік дүниетанымын қалыптастыру, ұлттық құндылықтарды құрметтейтін, Қазақстанның тарихи-мәдени мұрасын бағалайтын, ұлттық бірегейлігін сақтай отырып заманауи қоғамда белсенді әрекет ете алатын, білімді, жауапты, еңбекқор, отаншыл және жасампаз тұлға тәрбиелеу.

Курстың міндеттері

1. Білім алушыларға қазақ халқының және Қазақстанда өмір сүретін этностардың тарихи-мәдени мұрасы туралы жүйелі білім беру.
2. Қазақ халқының салт-дәстүрлері, әдет-ғұрыптары, ұлттық дүниетанымы мен рухани мұрасының тәрбиелік маңызын түсіндіру.
3. Ұлттық тарихтағы көрнекті тұлғалардың өмірі мен мұрасын зерделеу арқылы білім алушылардың тарихи санасын қалыптастыру.
4. Ана тіліне, туған жерге, ел тарихына, ұлттық мәдениет пен мемлекеттік рәміздерге құрмет сезімін дамыту.
5. Білім алушылардың бойында қазақстандық патриотизмді, азаматтық жауапкершілікті, ел тағдырына жауапкершілікпен қарауды қалыптастыру.
6. Отбасы құндылықтарын, ата-анаға құрмет, үлкенге ізет, кішіге қамқорлық, туыстық қарым-қатынас пен ұрпақтар сабақтастығы ұғымдарын дәріптеу.
7. Адалдық, ар-ұят, әділдік, жауапкершілік, еңбекқорлық, мейірімділік, қонақжайлық, бірлік пен ынтымақ сияқты ұлттық және жалпыадамзаттық қасиеттерді қалыптастыру.
8. Ұлттық мәдениет, әдебиет, өнер, музыка, қолөнер және халық шығармашылығының рухани-тәрбиелік әлеуетін таныту.
9. Жаһандану жағдайындағы ұлттық бірегейлікті сақтау мәселелерін сыни тұрғыдан талдауға үйрету.
10. Ұлттық құндылықтарды қазіргі заман талаптарымен сабақтастырып, оларды күнделікті өмірде қолдану дағдыларын дамыту.
11. Ақпараттық және цифрлық ортада ұлттық мәдени мұраны насихаттау, сақтау және жаңғырту жолдарын меңгерту.
12. Оқушылардың зерттеушілік, шығармашылық, коммуникативтік, сыни ойлау және жобалық қызмет дағдыларын дамыту.

Курстың негізгі идеясы

Курстың негізгі идеясы – «ұлттық құндылық – тарихи мұра ғана емес, тұлғаның өмірлік бағдары» қағидасына негізделеді.

Білім алушы ұлттық құндылықтарды дайын ақпарат ретінде қабылдап қана қоймай, олардың шығу тарихын, мазмұнын, тәрбиелік мәнін, қазіргі қоғамдағы орнын талдайды. Дәстүр мен қазіргі заманның сабақтастығына назар аударып, ұлттық мұраны сақтау мен дамытудың заманауи жолдарын қарастырады.

Курс барысында «Мен және ұлттық болмыс», «Отбасы және ұрпақ сабақтастығы», «Туған жер және Отан», «Тіл және ұлттық бірегейлік», «Тарихи жады», «Салт-дәстүр және тәрбие», «Ұлттық мәдениет пен өнер», «Ұлы тұлғалар мұрасы», «Адал еңбек», «Бірлік пен ынтымақ», «Ұлттық құндылықтар және жаһандану», «Ұлттық мұра және цифрлық қоғам» сияқты мазмұндық бағыттар қамтылады.

Бағдарламаның ерекшелігі

Бағдарламаның ерекшелігі – ұлттық құндылықтарды оқытудың теориялық және практикалық бағыттарын өзара сабақтастыруында.

Сабақ барысында білім алушылар тарихи және әдеби деректермен, халық ауыз әдебиеті үлгілерімен, шешендік сөздермен, мақал-мәтелдермен, ұлттық салт-дәстүрлермен, тарихи тұлғалардың мұрасымен, мәдени және өнер туындыларымен жұмыс жүргізеді.

Курс дәстүрлі түсіндіру сабақтарымен шектелмей, пікірталас, дөңгелек үстел, зерттеу жұмысы, жоба қорғау, эссе, сұхбат, тарихи деректерді талдау, кейс тапсырмалар, шығармашылық жұмыстар, презентациялар, экспедициялық және өлкетану материалдарын зерттеу сияқты белсенді оқыту әдістерін қолдануды көздейді.

Білім алушылар отбасылық шежіре, жергілікті тарихи орындар, ұлттық қолөнер, салт-дәстүр, тарихи тұлғалар, туған өлке тарихы бойынша шағын зерттеулер жүргізіп, жинақталған материалдарды цифрлық өнім, бейнеролик, презентация, инфографика, подкаст, электрондық альбом немесе жоба түрінде ұсына алады.

Пәнаралық байланыс

Курс мазмұны Қазақстан тарихы, қазақ тілі, қазақ әдебиеті, география, құқық негіздері, дүниежүзі тарихы, көркем еңбек және басқа да пәндермен пәнаралық байланыста жүзеге асырылады.

Пәнаралық ықпалдастық білім алушыларға ұлттық құндылықтарды жеке бір пәннің шеңберінде емес, тарихи, мәдени, тілдік, әлеуметтік және рухани құбылыс ретінде кешенді қарастыруға мүмкіндік береді.

Курсты ұйымдастыру қағидаттары

Курсты оқыту барысында:

құндылыққа бағдарланған оқыту – ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды білім мазмұнымен сабақтастыру;

тұлғаға бағдарланған оқыту – әр білім алушының жеке көзқарасын, қабілеті мен шығармашылық әлеуетін ескеру;

тарихилық және сабақтастық – ұлттық құндылықтардың тарихи қалыптасуы мен ұрпақтан ұрпаққа берілуін көрсету;

өмірмен байланыстылық – ұлттық құндылықтарды қазіргі өмірлік жағдаяттармен байланыстыру;

зерттеушілік бағыт – деректерді іздеу, салыстыру, талдау, қорытынды жасау дағдыларын дамыту;

сыни ойлау – ұлттық және қоғамдық мәселелерге дәлелді көзқарас білдіруге үйрету;

мәдени диалог – өз мәдениетін құрметтей отырып, басқа халықтардың мәдени мұрасына сыйластықпен қарау;

практикалық бағыттылық – меңгерілген құндылықтарды білім алушының күнделікті әрекеті мен мінез-құлқында қолдануына жағдай жасау қағидаттары басшылыққа алынады.

Оқыту әдістері мен жұмыс формалары

Курсты өткізу барысында оқытудың интерактивті және шығармашылық әдістеріне басымдық беріледі. Атап айтқанда: проблемалық сұрақтар, пікірталас, дебат, топтық және жұптық жұмыстар, зерттеу тапсырмалары, тарихи және мәдени деректерді талдау, эссе жазу, сұхбат алу, шығармашылық жоба әзірлеу, презентация, кейс-стади, рөлдік ойын, өлкетану жұмыстары және цифрлық ресурстарды пайдалану ұсынылады.

Сабақ барысында білім алушы дайын ақпаратты қабылдаушы емес, мәселені зерттейтін, өз пікірін дәлелдейтін, деректерді салыстыратын, қорытынды жасайтын және шығармашылық өнім әзірлейтін белсенді субъект ретінде қарастырылады.

Күтілетін нәтижелер

Курсты меңгеру нәтижесінде білім алушы:

- ұлттық құндылықтар ұғымының мазмұны мен маңызын түсіндіреді;
- қазақ халқының тарихи-мәдени және рухани мұрасының негізгі элементтерін сипаттайды;
- ұлттық салт-дәстүрлер мен әдет-ғұрыптардың тәрбиелік мәнін талдайды;
- ұлттық тарихтағы көрнекті тұлғалардың ел дамуына қосқан үлесін бағамдайды;
- ұлттық мәдениет пен рухани мұраға құрметпен қарайды;
- отбасы мен ұрпақтар сабақтастығының маңызын түсінеді;
- ана тілі, туған жер, Отан, отбасы, еңбек, білім, адалдық, жауапкершілік ұғымдарының өзара байланысын түсіндіреді;
- ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды ажырата отырып, олардың сабақтастығын анықтайды;
- жаһандану жағдайында ұлттық бірегейлікті сақтаудың маңызын түсіндіреді;
- ақпараттық ортадағы мәдени және рухани мазмұнды сыни тұрғыдан талдайды;
- тарихи және мәдени деректермен өздігінен жұмыс істейді;
- ұлттық құндылықтарға қатысты мәселелер бойынша өз көзқарасын дәлелді түрде білдіреді;
- зерттеу және шығармашылық жобаларды жоспарлап, нәтижесін көпшілік алдында қорғайды;
- ұлттық мұраны заманауи форматта насихаттаудың жолдарын ұсынады;
- қоғамдық ортада сыйластық, жауапкершілік, ынтымақтастық және азаматтық мәдениет танытады.

Қалыптастырылатын негізгі құзыреттер

Курс барысында білім алушылардың:

құндылықтық құзыреті – ұлттық және жалпыадамзаттық құндылықтарды түсінуі және құрметтеуі;

азаматтық құзыреті – Отан алдындағы жауапкершілігін сезінуі, қоғамдық өмірге белсенді қатысуы;

мәдени құзыреті – ұлттық мәдениет пен тарихи мұраны тануы және оны сақтау қажеттілігін түсінуі;

коммуникативтік құзыреті – өз ойын сауатты, мәдениетті және дәлелді жеткізе білуі;

зерттеушілік құзыреті – ақпаратты іздеу, сұрыптау, дереккөздерді салыстыру, талдау және қорытынды жасау қабілеті;

цифрлық құзыреті – ұлттық мұраға қатысты ақпаратты цифрлық құралдар арқылы іздеу, өңдеу және шығармашылық өнім әзірлеу дағдылары;

әлеуметтік құзыреті – топпен жұмыс істеу, өзгенің пікірін құрметтеу, ортақ шешім қабылдау және жауапкершілік алу қабілеті қалыптастырылады.

Білім алушылардың оқу жетістіктерін бағалау

Факультатив курста білім алушылардың жетістіктерін анықтауда қалыптастырушы сипаттағы бағалауға басымдық беріледі.

Бағалау білім алушының тек теориялық білімін анықтаумен шектелмей, оның пікір айту, дәлелдеу, дерекпен жұмыс істеу, шығармашылық және зерттеушілік тапсырмаларды орындау, жобаны таныстыру дағдыларын ескереді.

Бағалау нысандары ретінде эссе, шығармашылық жұмыс, зерттеу тапсырмасы, жоба, презентация, портфолио, пікірталасқа қатысу, рефлексия, сұхбат және қорытынды жоба қолданылуы мүмкін.

Курстың практикалық маңызы

Курстың практикалық маңызы – білім алушылардың ұлттық құндылықтарды күнделікті өмірмен байланыстыра алуында. Сабақ барысында алынған білім оқушының отбасындағы, мектептегі және қоғамдық ортадағы мінез-құлқынан, азаматтық ұстанымынан және мәдени қарым-қатынасынан көрініс табуы көзделеді.

Курс жас ұрпақтың ұлттық мәдени кодын сақтай отырып, заманауи білім мен технологияларды игеруіне, ұлттық мұраны жаңа форматта танытуына және қоғамның дамуына жауапкершілікпен қатысуына ықпал етеді.

Қорытынды

«Ұлттық құндылықтар – ұлт болашағы» факультатив курсы – білім алушының тарихи жады мен ұлттық сана-сезімін қалыптастыруға, рухани дүниесін байытуға және азаматтық жауапкершілігін арттыруға бағытталған құндылықтық бағдарлы курс.

Бағдарлама ұлттық мұраны өткеннің ескерткіші ретінде ғана емес, қазіргі және болашақ ұрпақтың рухани дамуына негіз болатын өміршен құндылық ретінде қарастырады.

Ұлттық құндылықтарын терең түсінетін, тарихи тамырын құрметтейтін, ана тілін, мәдениеті мен дәстүрін бағалайтын, адалдықты, еңбекті, білімді және жауапкершілікті өмірлік ұстаным ретінде қабылдайтын жас ұрпақ – елдің тұрақты дамуы мен ұлттық бірегейлігінің басты кепілі.

11-сыныпқа арналған күнтізбелік-тақырыптық жоспар
(Жылына 34 сағат, аптасына 1 сағат)

№	Сабақтың тақырыптары	Сабақтың мақсаты	Сағат саны	Мерзімі	Ескерту
1	Кіріспе. Жаһандану дәуіріндегі ұлт пен мемлекет	Жаһандану үрдістері жағдайында ұлттық мемлекеттің рөлін талдау.	1	01.09.2026	
2	Ұлттық бірегейлік: сақтау және дамыту стратегиялары	Өз ұлтының ерекшелігін сақтай отырып, әлемдік кеңістікке интеграциялану жолдарын іздеу.	1	08.09.2026	
3	Заманауи мәдени экспансия және оған қарсы тұру	Жат мәдениеттердің ықпалын сыни тұрғыдан бағалап, ұлттық иммунитетті қалыптастыру.	1	15.09.2026	
4	Қазақстандық патриотизмнің негіздері	Отанға деген сүйіспеншілік пен мемлекет мүддесін жоғары қоюға тәрбиелеу.	1	22.09.2026	
5	Мемлекеттік рәміздерге құрмет – азаматтық парыз	Ту, Елтаңба, Әнұранның тарихи және саяси маңызын терең түсіну.	1	29.09.2026	
6	Тіл мәртебесі – ел мәртебесі.	Мемлекеттік тілдің этносаралық қатынас тілі ретіндегі қызметін талдау.	1	06.10.2026	
7	Қазақ зиялыларының ұлттық идеялары (XX ғасыр басы)	Ә.Бөкейхан, А.Байтұрсынұлы, М.Дулатұлы еңбектеріндегі тәуелсіздік идеясын зерттеу.	1	13.10.2026	
8	«Мәңгілік Ел» жалпыұлттық идеясының құндылықтары	Идеяның 7 негізгі құндылығын талдап, олардың мемлекет дамуындағы маңызын ашу.	1	20.10.2026	
9	Зайырлы мемлекет және діни құндылықтар	Зайырлылық ұғымы мен дін бостандығының үйлесімін түсіндіру.	1	03.11.2026	
10	Дәстүрлі дін және жат ағымдардан сақтану жолдары	Дәстүрлі Ислам құндылықтарын деструктивті ағымдардан ажырата білуге үйрету.	1	10.11.2026	
11	Қазақ философиясындағы адам және табиғат гармониясы	Көшпелілердің экологиялық санасын, табиғатқа деген жанашырлығын дәріптеу.	1	17.11.2026	
12	Экологиялық мәдениет – заманауи ұлттық құндылық	Қазіргі экологиялық мәселелерді шешудегі азаматтық жауапкершілікті ояту.	1	24.11.2026	
13	Отбасы және неке: заманауи мәселелер мен дәстүр	Отбасы институтының бүгінгі жай-күйін, дәстүр мен жанашылдық байланысын талдау.	1	01.12.2026	
14	Ажырасудың қоғамға зияны және оның алдын	Берік отбасын құрудың психологиялық және ұлттық	1	08.12.2026	

	алу	негіздерін ұғындыру.			
15	Цифрлық әлемдегі қазақ тілі мен контенті	Ғаламтордағы қазақтілді сапалы контент жасаудың маңызын талқылау.	1	15.12.2026	
16	Ұлттық бренд: Қазақстанды әлемге қалай танытамыз?	Еліміздің туристік, мәдени, экономикалық әлеуетін ілгерілету жолдарын ұсыну.	1	22.12.2026	
17	Заманауи өнердегі ұлттық колорит	Қазіргі заманғы музыка, сурет, эстрада салаларындағы ұлттық нақышты бағалау.	1	12.01.2027	
18	Қазақ өнерінің әлемдік триумфы	Әлемді мойындатқан қазақстандық өнер қайраткерлерінің еңбегін үлгі ету.	1	19.01.2027	
19	Кинематографиядағы ұлттық тарих көрінісі	Отандық тарихи фильмдер арқылы ұлттық сананы жаңғырту.	1	26.01.2027	
20	Ұлттық спорт түрлерін әлемдік деңгейде дамыту	Қазақ күресі, тоғызқұмалақ, садақ атудың халықаралық аренадағы орнын бағамдау.	1	02.02.2027	
21	Адал азамат және сыбайлас жемқорлыққа қарсы мәдениет	Әділдік, парасаттылық құндылықтарын бойға сіңіру, жемқорлыққа мүлдем төзбеушілікті қалыптастыру.	1	09.02.2027	
22	Құқықтық сана және ата-бабалардың билер соты	Дәстүрлі құқық жүйесі (Жеті жарғы) мен қазіргі құқықтық мемлекет ұғымын салыстыру.	1	16.02.2027	
23	Қайырымдылық және волонтерлік – қазақтың жылулық дәстүрі	Жылу жинау, асарлату дәстүрлерінің заманауи волонтерлікпен сабақтастығын түсіну.	1	23.02.2027	
24	Жастардың ел экономикасындағы рөлі: еңбекқорлық	Инновация мен адал еңбек арқылы елдің дамуына үлес қосуға ынталандыру.	1	02.03.2027	
25	Тұтынушылық қоғам және рухани құндылықтар қалыптасуы	Материалдық құндылықтардан гөрі рухани байлықтың жоғары тұратынын дәлелдеу.	1	09.03.2027	
26	Кітап оқу мәдениеті – зияткер ұлттың негізі	Оқушылардың кітапқа деген қызығушылығын арттыру, функционалдық сауаттылығын дамыту.	1	16.03.2027	
27	Қазақстандағы ұлтаралық келісім мен татулық	Этносаралық толеранттылықты, бейбітшілік пен ынтымақтастықты дәріптеу.	1	30.03.2027	
28	Қазақстанның халықаралық аренадағы беделі	Еліміздің жаһандық қауіпсіздік пен дамуға қосқан үлесін талдау.	1	06.04.2027	
29	Шет елдегі қазақ диаспорасы: байланыс	Қандастармен рухани-мәдени байланысты үзбеудің маңызын	1	13.04.2027	

	және қолдау	түсіндіру.			
30	Жас ұрпаққа аманат: Болашақ Қазақстан қандай болуы керек?	Болашақты жобалау, стратегиялық ойлау қабілеттерін дамыту.	1	20.04.2027	
31	Эссе жазу. "Менің ұлтымның болашағына қосар үлесім"	Өз ойын жүйелі түрде жазбаша жеткізуге, өзіндік азаматтық позициясын білдіруге үйрету.	1	27.04.2027	
32	Жоба қорғау: «Ауылым – алтын бесігім» немесе «Туған өлкем»	Өлкетану бағытындағы зерттеу жұмыстарын ұсыну және қорғау дағдысын қалыптастыру.	1	04.05.2027	
33	Жоба қорғау: Заманауи ұлттық стартап идеялары	Ұлттық нақыштағы бизнес немесе әлеуметтік жобаларды ойлап табуға баулу.	1	11.05.2027	
34	Қорытынды. Біз – Мәңгілік Елдің ұрпағымыз	Курсты қорытындылау, түлектердің ұлт алдындағы жауапкершілігін бекіту.	1	18.05.2027	